

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 · 50 · 2009

Traducerea și permisiunea de republicare au fost oferite sub autoritatea Direcției Generale Agent Guvernamental, Ministerul Justiției al Republicii Moldova (justice.gov.md). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

The present text and the authorisation to republish were granted under the authority of the Governmental Agent's General Department from the Ministry of Justice of the Republic of Moldova (justice.gov.md). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Direction générale de l'Agent gouvernemental du Ministère de la Justice de la République de Moldova (justice.gov.md). L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SECȚIA PATRA

CAUZA DESERVIRE S.R.L. c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 17328/04)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

6 Octombrie 2009

DEFINITIVĂ
la 06 ianuarie 2010
potrivit articolului 44 § 2 (b) din Convenție

Poate fi obiectul revizuirii editoriale, inclusiv în ce privește traducerea..

În cauza Deservire S.R.L. c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Patra), statuînd într-o cameră constituită din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Giovanni Bonello,

Ljiljana Mijović,

Ján Šikuta,

Mihai Poalelungi,

Nebojša Vučinić, *judicatori*.,

și Fatoș Aracı, *Grefierul adjunct al Secției*,

Deliberînd în secret la 15 septembrie 2009,

Pronunță următoarea hotărîre, adoptată în aceeași zi:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată printr-o cerere (nr. 17328/04) contra Republicii Moldova, depusă la 02 aprilie 2004 la Curte, în conformitate cu articolul 34 din Convenția privind Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale („Convenție”) din partea companiei „Deservire SRL” înregistrate în Republica Moldova, („compania reclamantă”).

2. Compania reclamantă a fost reprezentată de V. Nagacevski de la organizația neguvernamentală din Chișinău, „Juriștii pentru Drepturile Omului”. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Compania reclamantă a pretins, în special, că procedura în cazul său a fost excesiv de lungă; instanțele judecătorești nu au prezentat suficiente motive în hotărîrile sale, și precum că nu există remedii efective pentru accelerarea procedurilor.

4. La 6 noiembrie 2007, Președintele Secțiunii a Patra a decis să notifice cererea Guvernului. De asemenea, s-a decis examinarea în fond a cererii odată cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 3 din Convenție).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Circumstanțele speței, după cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

1. Crearea companiei reclamante și acțiunea inițială în ceea ce privește activele sale

6. La 13 octombrie 1992, autoritățile locale din Briceni, au decis să împartă capitalul de stat regional al Asociației de producție și de servicii (Asociația), în două societăți, dintre care una a fost societatea reclamantului. La 28 decembrie 1992, societatea reclamantă a fost înregistrată oficial de autorități drept o societate privată, căreia ulterior i s-au distribuit anumite active aparținând Asociației.

7. Societatea reclamantului a operat pînă la 3 decembrie 1993, atunci cînd autoritățile locale au sigilat sediul companiei, în scopul de a recupera proprietate de stat deținute de aceasta. La 16 decembrie 1993, autoritățile locale au decis să creeze o societate de stat („Compania de Stat”), cu un nume similar cu cel al companiei reclamante și de a transfera la acesta activele de asociere, care au fost alocate companiei reclamante în 1992.

8. Compania reclamantă a susținut că proprietatea sa a fost confiscată la 3 decembrie 1993, împreună cu bunurile care au aparținut anterior Asociației și care i-au fost atribuite în 1992. De asemenea, compania a pretins că a cumpărat proprietatea care i-a fost atribuită în 1992 și, prin urmare, confiscarea care a avut loc la 3 decembrie 1993 ar fi fost ilegală. Atunci cînd compania de stat a refuzat să returneze bunurile confiscate, compania reclamantă a formulat acțiune de chemare în judecată.

9. La 12 mai 1994, Judecătoria Briceni a admis acțiunea companiei reclamante. La 1 iunie 1994, Curtea Supremă de Justiție a casat această hotărîre și a dispus reexaminarea cazului.

10. La 15 februarie 1995 Judecătoria Briceni a clasat cauza din motivul că instanțele economice¹ sunt competente să examineze astfel de cazuri. La 22 martie 1995, Curtea Supremă de Justiție a menținut această hotărîre.

11. La o dată necunoscută, în 1995 compania reclamantă a formulat cererea de chemare în judecată în fața Curții Economice. La 27 noiembrie 1995, Curtea Economică a admis parțial pretențiile companiei reclamante. În aceeași zi, instanța a emis un titlu de executare, care a fost modificat la 19 decembrie 1995.

12. La 5 februarie 1996, punerea executare hotărîrii din 27 noiembrie 1995 a fost suspendată în legătură cu examinarea apelului în fața Curții Supreme de Justiție.

13. La 2 iulie 1996, hotărîrea din 27 noiembrie 1995 a fost modificată de Curtea Economică, diminuîndu-se cuantumul despăgubirilor conferite companiei reclamante.

14. La 1 iulie 1997, Colegiul Economic al Curții Supreme de Justiție², a casat toate hotărîrile anterioare și a dispus reexaminarea completă a cazului.

¹Nota: În varianta originală a hotărîrii Curtea utilizează noțiunea de “arbitration court/courts” cea ce înseamnă “curtea/curțile de arbitraj”. În fapt aceste entități juridice nu există în dreptul național, prin urmare în continuare a se subînțelege curte/curți economice.

15. La 26 septembrie 1997, Curtea Economică Chișinău a admis parțial pretențiile companiei reclamante.

16. La 14 noiembrie 1997, compania reclamantă s-a plîns la diferitele autorități, inclusiv Consiliului Superior al Magistraturii, de tergiversarea inutilă a procedurilor judiciare. Plîngerile au fost trimise la instanța care examina cauza în fond.

17. La 16 ianuarie 1998, Colegiul Economic a Curții Supreme de justiție a anulat hotărîrea din 26 septembrie 1997 și a dispus reexaminarea completă a cauzei.

18. La 23 martie 1998, Curtea Economică Chișinău a admis parțial pretențiile companiei reclamante. În aceeași zi, instanța a emis un titlu de executare. Nici un apel nu a fost depus și hotărîrea a devenit definitivă cincisprezece zile mai târziu.

2. Anularea hotărîrii judecătorești definitive și procedurile ulterioare

19. La 4 mai 1998 Procuratura Generală a depus un recurs în anulare a hotărîrii definitive și a cerut Curții Supreme de Justiție să redeschidă procedurile. La 3 iunie 1998, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul și a anulat hotărîrea definitivă din 23 martie 1998, dispunînd reexaminarea completă a cauzei.

20. Curtea Economică Chișinău a programat circa treizeci și una de ședințe de judecată în lunile care au urmat, aproape toate finalizîndu-se cu decizii amînare a procedurilor și citarea părților pentru altă zi, deoarece mai multe probe erau necesare, sau una dintre părți a fost absentă, sau pentru a stabili exact cine va reprezenta societatea de stat, deoarece mai multe cauze conexe erau pendinte. Această perioadă a durat de la 23 septembrie 1998 pînă la 25 martie 1999.

21. În timpul uneia dintre aceste ședințe, la 8 octombrie 1999, instanța a observat că există un dezacord între părți în ceea ce privește evaluarea corectă a proprietății în litigiu și a ajuns la concluzia că este necesară efectuarea unei expertize. Prin urmare, instanța suspendat judecarea cauzei și a ordonat efectuarea unei expertize cu privire la calculele companiilor, necesare a fi achitate companiei reclamante. Raportul de expertiză, din 18 mai 2000, a confirmat faptul că societatea de stat era datoare companiei reclamante 778,877 lei moldovenești (MDL). Potrivit Guvernului, raportul a fost prezentat instanței de la 21 iulie 2000.

22. La 15 decembrie 2000, compania reclamantă a solicitat instanței să i se permită achitarea taxei de stat în rate, și s-a referit la starea financiară precară. Instanța a admis demersul, specificînd, *inter alia*, că procedurile au

² *Ibidem*. În varianta originală a hotărîrii instanța se numește „Arbitration Court of the Republic of Moldova” ceea ce înseamnă Curtea de Arbitraj a Republicii Moldova. A se avea în vedere Colegiul Economic a Curții Supreme de Justiție.

început în 1995, că această cauză a fost trimisă la o nouă examinare și însăși cercetarea judecătorească a cauzei a durat deja o perioadă lungă de timp.

23. La 19 noiembrie 2002, Curtea Economică Chișinău parțial a admis pretențiile companiei reclamante.

24. La 12 februarie 2003, Curtea Supremă de Justiție a declinat competența examinării cauzei în favoarea Curții de Apel Chișinău, avînd în vedere faptul că toți judecătorii Colegiului Economic a Curții de Apel anterior au participat la examinarea cazului.

25. La 3 iunie 2003, Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărîrea din 19 noiembrie 2002.

26. La 23 octombrie 2003, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărîrile instanțelor inferioare și a adoptat o nouă hotărîre, respingînd drept nefondate toate pretențiile companiei reclamante. Instanța Supremă a constatat, în special, că nu a fost dovedit suficient de cert că compania reclamantă a dobîndit alte bunuri în proprietate privată, suplimentar la proprietatea care i-a fost atribuită în 1992 și care i-a restituit-o societății de stat. Mai multe bunuri, care compania reclamantă a reușit să le probeze drept proprietatea privată au fost restituite de societatea de stat, sau o compensație a fost achitată. Crearea companiei reclamante, în baza unei proprietăți de stat dar deținută în proprietate privată, a fost contrară legii, și o serie de de creanțe în ceea ce privește relațiile sale financiare cu compania de stat nu puteau fi verificate, deoarece documentele originale au fost distruse după expirarea termenului-limită destinat păstrării lor. Hotărîrea Curții Supreme de Justiție a fost definitivă.

27. La 28 martie 2008, Curtea de Apel Economică din Moldova a decis să inițieze procesul de lichidare a companiei reclamante pentru neachitarea datoriilor.

ÎN DREPT

28. Compania reclamantă s-a plîns, conform Articolului 6 § 1 din Convenție, cu privire la durata excesivă a procedurilor, casarea hotărîrii definitive din 23 martie 1998, precum și asupra motivării insuficiente a hotărîrii adoptate de Curtea Supremă de Justiție la 23 octombrie 2003. Partea relevantă a Articolului 6 prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil,...într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță ..., care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil...”.

29. Compania reclamantă, de asemenea, s-a plîns sub aspectul Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, cu privire la pierderea proprietății sale urmare a hotărîrilor adoptate de instanțele naționale. Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

30. În cele din urmă, compania reclamantă sa plîns că nu beneficiat de remedii eficiente în ceea ce privește contestațiile sale vizavi de durata procedurilor, contrar Articolului 13 din Convenție. Articolul 13 prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

I. ADMISIBILITATEA

31. În cererea inițială, compania reclamanta s-a plîns conform Articolului 6 § 1 din Convenție cu privire la casarea unei hotărîri definitive în favoarea sa. Cu toate acestea, în observațiile sale asupra admisibilității și fondului cauzei, compania reclamantă a solicitat Curții să nu procedeze la examinarea acestui capăt de plîngere. Prin urmare, Curtea nu constată necesitatea să-l examineze.

32. Curtea a procedat la examinarea plîngerilor companiei reclamante în conformitate cu Articolul 6 § 1 din Convenție, referitoare la motivarea insuficientă din partea Curții Supreme de Justiție, precum și în temeiul Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în ceea ce privește pierderea proprietății. Cu toate acestea, Curtea, avînd în vedere toate materialele aflate în posesia sa, constată că aceste reclamații nu dezvăluie existența unei violări a drepturilor și libertăților prevăzute în Convenție sau în protocoalele sale. Rezultă că această parte a cererii urmează a fi respinsă ca fiind în mod vădit nefondată, în temeiul Articolului 35 § 3 și 4 din Convenție.

33. Curtea consideră că plîngerea societății reclamante, conform Articolului 6 § 1 al Convenției (în ceea ce privește durata procedurilor), precum și plîngerile sub aspectul Articolului 13 din Convenție, ridică întrebări de fapt și de drept care sînt suficient de serioase încît aprecierea lor depinde de examinarea fondului, și alte temeuri pentru declararea acesteia drept inadmisibilă nu s-au stabilit. Prin urmare, Curtea declară această plîngere admisibilă. În conformitate cu decizia sa de aplicare a Articolului 29 § 3 din Convenție (a se vedea mai sus paragraful 4), Curtea va proceda direct la examinarea fondului.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

34. Compania reclamanta s-a plîns că procedurile în cazul său, care au durat mai mult de nouă ani de zile, din care șase ani nu cad în jurisdicția

Curții conform principiului *ratione temporis*, au fost excesiv îndelungate. Compania reclamantă a adăugat că această cauză nu a fost foarte complexă, implica numai două părți, și precum că a existat doar singură amânare indispensabilă - nouă luni necesare pentru expert în vederea evaluării valorii bunurilor în cauză. Mai mult decât atât, au existat hotărâri inexplicabile din partea instanțelor judecătorești de amânare a procedurilor de la două pînă la patru luni, și alte amînări inexplicabile, cum ar fi amînarea pentru trei luni de zile a examinării demersului societății de stat din 12 martie 2001 în vederea audierii unui expert, și efectiv audierea acestui expert doar la 06 iunie 2001. Instanța a fixat alte două amînări cîte trei luni de zile la demersurile societății de stat din 16 iulie 2001 și 18 iulie 2002. Instanței i-a trebuit mai mult de patru luni de zile pentru începerea examinării apelului societății de stat din 4 decembrie 2002, și la fel au aproape patru luni de zile pîna a la examinarea de Curtea Supremă de Justiție a recursului în anulare depus de societatea de stat la 18 iunie 2003. Compania reclamantă, de asemenea, s-a referit la anularea din 3 iunie 1998 de Curtea Supremă de Justiție a unei hotărîri definitive în cauza sa.

35. Guvernul a susținut că durata procedurii urmează să fie calculată din 12 septembrie 1997, data la care Moldova a ratificat Convenția. Guvernul consideră că procedurile de fapt au fost destul de complexe, care impuneau efectuarea expertizelor și mai multor reexaminări a cazului. În plus, procedurile au durat pe fundalul statuării Moldovei ca un stat independent și formării unei noi ordini de drept bazate pe valori noi, care au cerut timp pentru a le institui.

36. Potrivit Guvernului, compania reclamantă a solicitat amînări a procedurilor cu șaptesprezece ocazii diferite, în rezultat tergiversarea a constituit în total doi ani. În alte opt situații, societatea de stat nu a fost prezentă la examinare, fapt care compania reclamanta l-a considerat un obstacol pentru continuarea examinării judiciare. Aceste circumstanțe au determinat alte nouă luni de tergiversare, pentru care a fost responsabilă compania reclamantă, suplimentar la o altă amînare pentru examinarea recuzării judecătorului. Alte zece amînări au fost solicitate de pîrît sau dispuse de instanțe pentru obținerea probelor suplimentare. Guvernul prin urmare a pledat precum că aceste amînări au fost rezonabile avînd în vedere complexitatea cauzei și luînd în considerație că compania reclamantă a fost responsabilă pentru cele mai multe amînări.

37. Curtea reiterează că caracterul rezonabil al duratei procedurilor trebuie să fie evaluat în funcție de circumstanțele cauzei și cu referire la următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și a autorităților relevante și care a fost interesul reclamantului în litigiu (a se vedea, printre alte imperative, *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII, and *Cravcenco v. Moldova*, no. 13012/02, § 44, 15 January 2008).

38. Curtea cade de acord cu părțile precum că perioada care urmează să fie luată în considerație în speță, începe de la 12 septembrie 1997. Prin urmare perioada rămasă se ridică la șase ani și patruzeci și una de zile.

1. Complexitatea cauzei

39. Curtea notează că instanțele naționale au considerat necesar să dispună o expertiză cu privire la valoarea proprietății în litigiu, fapt care sugerează un anumit grad de complexitate. Cu toate acestea, o atare complexitate nu poate, în sine, explica durata totală a procedurilor, în special luând în considerație că expertului i-au fost necesare nouă luni de zile pentru finalizarea raportului și alte acțiuni procedurale extensive în legătură cu acest aspect, aparent nu au avut loc.

2. Conduita companiei reclamante

40. Curtea atrage atenția asupra observațiilor Guvernului precum că compania reclamantă a fost responsabilă pentru tergiversarea cu durata de circa trei ani din toată perioada procedurilor. De asemenea, Curtea notează că procedurile respective includ și perioada de nouă luni de zile de efectuare a unei expertize. Curtea observă că instanța națională a observat dezacordul între părți vizavi de evaluarea corectă a proprietății în litigiu și în consecință a dispus efectuarea expertizei (a se vedea mai sus paragraful 21). În astfel de circumstanțe, Curtea nu poate să accepte că tergiversarea s-a datorat companiei reclamantului, deoarece însuși instanța a fost cea care considerat necesară numirea unei expertize pentru soluționarea disputei, bazându-se pe faptul că instanța nu a dispus de competența tehnico-științifică necesară (evaluarea proprietății). Mai mult decât atât, Curtea Supremă de Justiție în cele din urmă nu s-a bazat în hotărîrea sa finală pe rezultatele raportului expertului, faptul care sugerează concluzia că demersul instanței inferioare întru dispunerea expertizei nu a fost necesar.

41. Din materialele prezentate de părți Curtea constată că compania reclamantă este responsabilă pentru tergiversarea cu durata aproximativ de zece luni, cele mai multe amînări s-au datorat necesității obținerii dovezilor suplimentare, de așteptare a concluziilor experților, sau contestarea în contencios administrativ a probelor aduse de cealaltă parte în formă de acte administrative. Aceste acțiuni reprezintă un exercițiu de bună-credință a drepturilor procedurale din partea companiei reclamantului.

42. Curtea observă, de asemenea argumentul Guvernului precum că compania reclamantă a considerat imposibilă examinarea cazului în absența reprezentantului companiei de stat, astfel amînările rezultate de asemenea pot fi puse pe seama companiei reclamante. Cu toate acestea, Curtea consideră în primul rînd de competența instanțelor naționale de a decide dacă urmează ori nu să fie amînată judecarea cauzei, și instanțele pot face acest lucru, indiferent de poziția oricărei părți participante la proceduri. În

același timp, solicitînd instanței să procedeze la examinarea cauzei în lipsa pîrîtului compania reclamantă riscă să vadă cauza sa retrimisă la reexaminare, deoarece examinarea cauzei în lipsa părților constituie un temei formal pentru reexaminare. În final, compania reclamantă nu poate fi considerată satisfăcută ori indiferentă față de durata procedurilor din momentul în care aceasta a formulat o plîngere corespunzătoare în acest sens (a se vedea mai sus paragraful 16).

43. Curtea consideră, chiar dacă în ipoteza că compania reclamantă este responsabilă pentru tergiversare timp de aproximativ zece luni ca rezultat al exercitării drepturilor sale procesuale, aceste circumstanțe nu pot justifica întreaga durată a procedurilor.

3. Conduita autorităților

44. În ceea ce privește conduita autorităților judiciare, Curtea reiterează teza că este în sarcina Statelor Contractante la Convenție să organizeze propriile sale sisteme de drept în așa măsură încît instanțele de judecată să poată garanta fiecărei persoane dreptul la soluționarea într-un termen rezonabil a pretențiilor și obligațiilor sale de natură civilă. (a se vedea *Frydlender v. France* [MC], nr. 30979/96, § 45, ECHR 2000-VII). Modalitatea în care Statul instituie mecanisme pentru a se conforma acestei condiții – fie prin majorarea numărului judecătorilor, fie prin instituirea termenelor sau instrucțiunilor stricte, fie prin alte metode – rămîne să decidă Statul. Dacă Statul admite continuarea procedurilor peste „termenul rezonabil” prescris de Articolul 6 din Convenție, fără a efectua anumite acțiuni pentru urgentarea lor, Statul va fi responsabil pentru tergiversare produsă (a se vedea *Price and Lowe v. the United Kingdom*, nr. 43185/98 și 43186/98, § 23, 29 iulie 2003).

45. Curtea notează, că necătînd la numeroase ședințe de judecată programate în prezenta cauză, mai multe din acestea au fost amîinate, de obicei cu o lună de zile între acestea. Unele ședințe de judecată au fost amîinate pentru trei luni sau chiar la patru luni, fără nici o motivație (a se vedea pledoariile companiei reclamante referitoare la cîteva din aceste amînări, paragraful 34 *supra*, și explicațiile Guvernului precum că instanțele de judecată erau supra încărcate).

46. Curtea adițional notează că durata excesiv de lungă a procedurilor s-a datorat și reexaminărilor cazului. Curtea observă că nu poate fi susținută teza că cazul reprezintă o anumită complexitate, cu excepția evaluării proprietăților în litigiu, totuși instanțele naționale l-au considerat astfel cu trei ocazii (a se vedea mai sus paragrafele 14, 17 și 19). Deși Curtea nu este în poziția de a analiza calitatea practicii judiciare a instanțelor naționale, totuși Curtea consideră că din momentul în care retrimiteria cauzelor pentru reexaminare se datorează unor erori admise de instanțele inferioare, repetarea unor astfel de erori în cadrul unei singure proceduri relevă o deficiență serioasă a sistemului judiciar. (a se vedea de exemplu

Wierciszewska v. Poland, no. 41431/98, § 46, 25 noiembrie 2003; *Pavlyulynets v. Ukraine*, no. 70767/01, § 51, 6 septembrie 2005; și *Cravcenco*, citată *supra*, § 50).

47. Curtea la fel accentuează că cauza deja a fost o dată soluționată printr-o hotărîre judecătorească definitivă din 23 martie 1998. Ulterior procedurile au fost redeschise (a se vedea mai sus paragraful 19) folosindu-se căile extraordinare de atac care prin sine sunt contrare Articolului 6 din Convenție (a se vedea spre exemplu *Brumărescu v. Romania* [MC], nr. 28342/95, § 65, ECHR 1999-VII și *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 29, 22 martie 2005). Compania reclamantă a depus o plîngere față de Curte cu privire la acest aspect peste termenul de șase luni de zile prevăzut de Articolul 35 din Convenție. Oricum, rămîne adevărat că urmare a revizuirii unei hotărîri judecătorești definitive, autoritățile judiciare urmau să fie mult mai prudente întru asigurarea unei soluționări prompte a cauzei redeschise. Curtea prezumă că din momentul în care o hotărîre judecătorească definitivă a fost adoptată în cauză aspectele de fapt și de drept au fost deja exhaustiv soluționate. Pînă cînd fapte noi și importante nu au fost descoperite pentru a constitui temei pentru reexaminare, instanțele nu au avut să examineze aspecte dificile în cadrul procedurilor redeschise. Oricum, în prezenta cauză, în cea mai mare parte tergiversarea a avut loc după casarea hotărîrii judecătorești definitive.

48. În final, Curtea notează că instanțele naționale au fost conștiente că procedurile judiciare s-au prelungit excesiv, și chiar au menționat acest aspect în hotărîrile sale (a se vedea mai sus paragraful 22). Necătînd la aceasta, Curții Economice Chișinău i-a luat aproape doi ani să adopte hotărîre asupra cazului, chiar dacă a recunoscut durata excesivă a procedurilor.

4. Concluzii

49. Curtea consideră că speța nu a fost foarte complexă și compania reclamantă reclamantă a fost responsabilă doar pentru un număr relativ mic de amînări. Unele din amînări care au fost expres recunoscute de instanțele judiciare au rămas neexplicate. Mai mult ca atît, după ce cauza a fost deja soluționată printr-o hotărîre judecătorească definitivă, redeschiderea acesteia mai degrabă impunînd soluționarea promptă a unor aspecte suplimentare, și mai puțin o nouă examinare durabilă. În legătură cu cele expuse, Curtea concluzionează că condiția examinării într-un „termen rezonabil”, stipulată în Articolul 6 § 1 din Convenție, nu a fost respectată în prezenta cauză. Prin urmare a avut loc încălcarea acestei prevederi.

III. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 13 DIN CONVENȚIE

50. Compania Reclamantă s-a plîns de lipsa unui remediu efectiv în ceea ce privește plîngerea sa referitoare la durata procedurilor.

51. Guvernul a considerat că societatea reclamantă nu a prezentat suficiente argumente în ceea ce privește această plîngere și a solicitat Curții să o respingă, în același timp avînd în vedere faptul că nici o violare a drepturilor companiei reclamante în temeiul articolului 6 din Convenție nu a avut loc. De asemenea, Guvernul a făcut referire la competența instanțelor ierarhic superioare de a verifica respectarea exigenței „rezonabilității timpului” de examinare, așa după cum în mod expres stipulează articolul 192 din Codul de procedură civilă (după cum s-a citat în *Boboc v. Moldova*, no. 27581/04, § 17, 4 noiembrie 2008).

52. Curtea amintește că plîngerea companiei reclamante cu privire la durata excesivă a procedurilor, contrare Articolului 6 din Convenție, a fost fără îndoială una disputabilă (a se vedea mai sus paragraful 49). Compania reclamantă prin urmare a fost în drept să beneficieze de un remediu național eficient, în sensul Articolului 13. În consecință, Curtea va examina dacă un astfel de remediu a fost pus la dispoziția companiei reclamante.

53. Curtea notează argumentele Guvernului cu privire la remediile disponibile companiei reclamante conform dreptului național. Oricum, Curtea observă că asemenea argumente deja au fost respinse în *Boboc* (citată *supra*, paragraful 41). Curtea în special constată precum că compania reclamantă s-a plîns diferitor autorități, incluzînd și Consiliul Superior al Magistraturii (a se vedea mai sus paragraful 16), și instanța expres a menționat despre durata excesivă a procedurilor (a se vedea mai sus paragraful 22), totuși fără accelerarea procedurilor sau acordarea compensațiilor în acest sens. Prin urmare Curtea constată precum că compania reclamantă nu a avut la dispoziție remediu efectiv în ce privește plîngerea sa cu privire la durata procedurilor.

54. Respectiv, a avut loc violarea Articolului 13 luat în conexitate cu Articolul 6 § 1 din Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

55. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă...”

A. Prejudiciul material

56. Compania reclamantă a pretins suma de 85 301 euro (EUR) pentru compensarea prejudiciului material, care include sumele acordate de prima și a doua instanțe, pînă la hotărîrea Curții Supreme de Justiție din 23 octombrie 2003, precum și dobînda legală.

57. Guvernul a contestat pretențiile companiei reclamante considerându-le nefondate și excesive.

58. Curtea notează că a găsit o încălcare a Articolului 6 din Convenție în ce privește durata excesivă a procedurilor în cauza companiei reclamante, și de asemenea, o încălcare a Articolului 13 luat în conexitate cu Articolul 6 din Convenție. Cu toate acestea, nici o altă încălcare a fost constatată și din momentul în care instanțele naționale a respins ca nefondate toate pretențiile companiei reclamantei, aceasta nu poate pretinde să obțină sumele acordate prin hotărâri care au fost ulterior anulate, precum și orice alte dobânzi de întârziere.

59. Curtea consideră că nu există nici o legătură de cauzalitate între încălcările constatate în speță, și pretențiile companiei reclamante pentru despăgubiri cu titlu de prejudiciu material. Respectiv aceste pretenții urmează a fi respinse.

B. Prejudiciul moral

60. Compania reclamantă a pretins 20 000 EUR pentru prejudiciul moral, susținând că activitatea sa ar fi fost paralizată timp de mai mulți ani de zile, fapt care în cele din urmă a condus la lichidarea companiei.

61. Guvernul a considerat că nu există nici o legătură de cauzalitate între pretensele încălcări și capătul respectiv de pretenții de satisfacție echitabilă, care de altfel, nu a fost susținut prin dovezi clare.

62. Curtea consideră că administrației companiei reclamante urma să i se cauzeze un anumit nivel de stres și frustrare în rezultatul duratei excesive a procedurilor, nefiind clar în ce măsură compania reclamantă în cadrul procedurilor respective ar fi avut posibilitatea să obțină compensarea pentru bunuri pretinse a fi în proprietatea sa. Luând în considerație cele expuse și apreciind durata totală a procedurilor, hotărînd în baza principiilor echitabile, Curtea acordă companiei reclamante 600 EUR pentru prejudiciul moral.

C. Costuri și cheltuieli

63. Compania reclamantă a pretins 1 575 EUR pentru cheltuielile de judecată și de 50 EUR pentru serviciile de traducere.

64. Guvernul nu a fost de acord și a considerat suma solicitată ca fiind exagerată comparativ cu remunerarea percepută la nivel național. De asemenea, Guvernul a pus la îndoială numărul de ore necesare pentru formularea observațiilor în această relativ de simplă speță.

65. Curtea reiterează că, pentru rambursarea costurilor și cheltuielilor în conformitate cu Articolul 41, urmează să fie stabilit dacă acestea au fost necesare și efectuate realmente, precum au fost oare acestea rezonabile după

cantitate.(a se vedea *Croitoru v. Moldova*, no. 18882/02, § 35, 20 iulie 2004).

66. În prezenta cauză, ținând seama de complexitatea relativ scăzută a speței precum și a aspectelor invocate, de asemenea avînd în vedere și volumul de materiale care urmau a fi analizate, Curtea acordă companiei reclamante 1 000 EUR pentru costuri și cheltuieli.

D. Penalități

67. Curtea consideră adecvat ca penalitățile de întârziere să fie calculate în baza ratei minime a dobînzii de împrumut a Băncii Centrale Europene, la care să se adauge trei procente.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* inadmisibile plîngerile companiei reclamante în temeiul Articolului 6 § 1 (cu privire la motivarea hotărîrilor) și Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, și restul capetelor de cerere admisibile;
2. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție în ce privește durata procedurilor;
3. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea Articolului 13 luat în conexitate cu Articolul 6 al Convenției;
4. *Hotărăște*:
 - (a) că Statul reclamat urmează să achite companiei reclamante în decurs de trei luni de la data la care hotărîrea va deveni definitivă în conformitate cu prevederile articolului 44 § 2 din Convenție, 600 EUR (șase sute euro) cu titlu de prejudiciu moral, și 1 000 EUR (o mie euro) pentru compensarea costurilor și cheltuielilor, sumele care urmează a fi convertite în valuta națională a statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data achitării, plus orice taxă care poate fi aplicată;
 - (b) că din momentul expirării celor trei luni sus menționate pînă la data executării trebuie să fie achitată o rată simplă a dobînzii la sumele de mai sus, egală cu rata limită de împrumut a Băncii Centrale Europene pentru perioada de întârziere, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretențiilor companiei reclamante cu privire la satisfacția echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la data de 6 octombrie 2009, în conformitate cu articolul 77 § § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Fatoş Aracı
Grefier adjunct

Nicolas Bratza
Președinte